

Espalier Heritage School

Annual Planner 2025-26

Grade X	Subject: Sanskrit									Created By: Amit Nagare		
Sr No	Lesson Name	learning objectives/ Subtopic	Methodology	pedagogical methods	learning outcome	Teaching Aid	Teaching Place	Is the lesson worksheet ready	Reff.books with pg. no.	No.of lectures required	Class Activities /Diagrams / Map work	Activity Suggested --- Tr Name
१	शुचिपर्यावरणम्।	विद्यार्थी भारतीय ऋतूसोबत पर्यावरणाचे भान कसे ठेवावे याबद्दल माहिती घेतात.	स्पष्टीकरण, कवितेचे गायन	शिक्षक व विद्यार्थ्यांनी उच्चार आणि मोठ्याने वाचन/गायन करण्यावर भर देणे. पर्यावरणाच्या इतर घटकांचा अभ्यास.	पर्यावरणाशी संबंधित घटकांचा अभ्यास.	पाठ्यपुस्तक	शाळेचे मैदान, व सभोवतालचे नैसर्गिक वातावरण.	होय	शेमुषी पृष्ठ ३ ते १२	3	पर्यावरणाच्या सुरक्षिततेसाठी केल्या जाणाऱ्या उपाययोजनाबद्दल गटचर्चा	अमित नागरे
२	बुद्धिर्बलवती सदा ।	बुद्धी आणि शारीरिक बलाचे तारतम्य विद्यार्थी समजून घेतात. कथेशी संबंधित इतर घटकांचा अभ्यास विद्यार्थी करतात.	स्पष्टीकरण, कथाकथन	शिक्षक विद्यार्थ्यांना त्यांनी ऐकलेल्या लोककथांबद्दल विचारतात. शिक्षक पाठ समजावून सांगतील. विचारमंथन: शिक्षक विद्यार्थ्यांना कथेद्वारे लेखकाला काय संदेश द्यायचा आहे ते समजावून सांगण्यास सांगतील.	विविध लोककथांचा आस्वाद घेणे व त्यातून जीवनमूल्य समजून घेणे.	पाठ्यपुस्तक	classroom	होय	शेमुषी पृष्ठ १३ ते २१	3	कथाकथन आणि वक्तृत्व	अमित नागरे
३	शिशुलालनम्।	श्रीराम आणि कुशल व यांच्या भेटीचा पारिवारिक संदर्भ या कथेद्वारे विद्यार्थी समजून घेतात. कुशल व यांचा सरळ तसेच स्वाभिमान पूर्ण स्वभावाचे वर्णन या पाठाद्वारे विद्यार्थ्यांना समजावले जाते.	प्राचीन नाट्याचा अभ्यास	नाट्याद्वारे छोट्या छोट्या संस्कृत वाक्यांचा अभ्यास करणे आणि त्यांचा संवाद करताना वापर करणे.	नाट्यकथेचा आस्वाद घेणे आणि त्याद्वारे जीवनमूल्य यांचा अभ्यास करणे	पाठ्यपुस्तक	auditorium	होय	शेमुषी पृष्ठ २२ ते ३१	4	संस्कृत वाक्याद्वारे संवाद	अमित नागरे
४	जननी तुल्यवत्सला ।	आईचे प्रेम हे सर्व मुलांवर सार	प्राचीन वाङ्मयाचा तसेच कथांचा अभ्यास	वैयक्तिक नात्यात जशी समानता असू शकते तशीच समानता आपण व्यवहारात वागताना आणली पाहिजे याचा अभ्यास विद्यार्थ्यांनी करावा.	ऐतिहासिक ग्रंथातील कथांचा अभ्यास.	पाठ्यपुस्तक	classroom	होय	शेमुषी पृष्ठ ३२ ते ३९	3	कथाकथन आणि वक्तृत्व	अमित नागरे

५	सुभाषितानि ।	सुभाषिते हे संस्कृत भाषेचे वैशिष्ट्य. विविध सुभाषितांद्वारे जीवनमूल्य यांचा अभ्यास विद्यार्थी करतात.	नाट्यीकरण, सुभाषितांचे सस्वरगायन	विविध नीती सुभाषितांच्या माध्यमातून जीवन मूल्यांचा अभ्यास करणे.	विविध नीती सुभाषितांचा अभ्यास.	पाठ्यपुस्तक	शालेचे मैदान	होय	शेमुषी पृष्ठ ४० ते ४७	4	सुभाषित पाठांतर	अमित नागरे
६	सौहार्द प्रकृतेः शोभा ।	सर्वाधिक पिळून मिसळून काम करणे हे पशुपक्षांच्या माध्यमातून सामाजिक समरसतेचा संदेश देणाऱ्या संवादात्मक पाठाचा अभ्यास विद्यार्थी करतात.	स्पष्टीकरण, नाट्य सादरीकरण	प्रत्येकाच्या योग्यतेनुसार त्याच्या कामाची मर्यादा असते. हे प्राण्यांच्या कथेच्या माध्यमातून विद्यार्थी समजून घेतात.	संवादात्मक वाक्यांचा अभ्यास.	पाठ्यपुस्तक	शालेचे मैदान, व सभोवतालचे नैसर्गिक वातावरण.	होय	शेमुषी पृष्ठ ४८ ते ५७	5	गटचर्चा व नाट्यसादरीकरण	अमित नागरे
७	विचित्रः साक्षी ।	कोणत्याही विवादास्पद विषयाच्या बाबतीत साक्षीदाराची आवश्यकता समजून घेऊन समस्या कशी सोडवावी याचे मार्गदर्शन करणारा पाठ विद्यार्थी समजून घेतात.	स्पष्टीकरण तसेच कथाकथन	योग्य न्याय करण्यासाठी कोणकोणत्या गोष्टींची आवश्यकता असते आणि प्रसंगी न्यायाधीशाने काय करावे या संबंधातला विचार करायला लावणारा पाठ विद्यार्थी अभ्यासतात.	कथा वाङ्मयाचा परिचय.	पाठ्यपुस्तक	classroom	होय	शेमुषी पृष्ठ ५८ ते ६६	3	कथाकथन आणि वक्तृत्व	अमित नागरे
८	सूक्तयः ।	इतर भाषांमध्ये असलेल्या अमूल्य संस्कृती खजिन्याचा संस्कृत मध्ये केलेले हे रूपांतर विद्यार्थी समजून घेतात.	इतर भाषांमधून संस्कृत भाषेत अनुवादित साहित्याचा अभ्यास.	जीवनमूल्य विषयक इतर भाषांमधील सुभाषितांचा संस्कृत मध्ये केलेला अनुवाद विद्यार्थी अभ्यासतात.	सुभाषितांचा अभ्यास	पाठ्यपुस्तक	classroom	होय	शेमुषी पृष्ठ ६७ ते ७३	3	सुभाषित पाठांतर	अमित नागरे
९	अन्योक्तयः ।	संस्कृत साहित्यात अन्य व्यक्तींचे अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. नैसर्गिक घटकाद्वारे मानवाला शिकण्यासारखे पुष्कळ गोष्टी या जगामध्ये आहेत. त्यांचा अभ्यास या पाठाद्वारे विद्यार्थी करतात.	अन्यक्ती या काव्य प्रकाराचा अभ्यास.	विविध प्रकारच्या अन्यक्तींचा अभ्यास विद्यार्थी करतात.	बुद्धी विकास करणाऱ्या सुभाषितांचा परिचय.	पाठ्यपुस्तक	शालेचे मैदान	होय	शेमुषी पृष्ठ ८२ ते ८९	4	सुभाषित पाठांतर	अमित नागरे